

מאמר הזוהר הקדוש שבסיום האדרא זוטא, בהם מובא האירועים
הנוראים שביעת הסתלקות הרשב"י זיע"א

אמר רבי אבא, לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים, עד דאשתכחו
מלוי, ואנא פתבנא סברנא למכתב טפי, ולא שמענא, ולא זקיפנא
רישא, דנהורא הוה סגי, ולא הוה יכולנא לאסתכלא.

אדהכי אזדעזענא, שמענא קלא דקארי ואמר, (משלי ג ב) ארף ימים ושנות
חיים וגו', שמענא קלא אחרא, (תהלים כא ה) חיים שאל ממך
וגו'.

מתוק מדבש

רבי אבא לא יכל להסתכל במקום רבי שמעון בר יוחאי מפני האור הגדול,
ושמע הקול ממרום

אמר רבי אבא, לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים לא הספיק המאור הקדוש
שהוא רבי שמעון לגמור את מלת חיים שבפסוק הנזכר, עד דאשתכחו מלוי
עד שנשתתקו דבריו במלת כי שם צוה ה' את "הברכה", ומן השמים עפבוהו מלומר
מלת חיים, לרמוז לו שכבר אין לו חיים בעולם הזה, ואמר רבי אבא ואנא פתבנא
סברנא למכתב טפי ואני הכותב חשבתי לשמע עוד מפי רבי שמעון ולכתב יותר,
ולא שמענא אבל לא שמעתי יותר, (ה"ג י"ה"ר) ולא זקיפנא רישאי ולא זקפתי
את ראשי לראות למה הפסיק רבי שמעון מלדבר עוד, דנהורא הוה סגי כי האור
היה גדול מאד, ולא הוה יכולנא לאסתכלא עד שלא הייתי יכול להסתכל במקום
רבי שמעון.

אדהכי אזדעזענא בתוך כך נחרדתי, כי שמענא קלא דקארי ואמר שמעתי קול של
מעלה שהכריז ואמר, ארף ימים ושנות חיים ושלום יוסיפו לך, רצונו לומר
כי בעל הקול היה מתפלל על רבי שמעון שיוסיפו לו עוד מן השמים ארף ימים ושנות
חיים, ואחר כך שמענא קלא אחרא שמעתי קול אחר שהכריז ואמר חיים שאל ממך
הלא רבי שמעון כבר שאל ממך חיים, (ה"ג י"ה"ר וקלסה) נתת לו כי אחר שעלה לברר
את מקומו בגן עדן (כמנאכר זוהר קדש פ' גרמטית דף כד), זכה שנתרפא והוסיפו לו שנות
חיים. והמשיך ואמר הקול וכי אפשר שאורך ימים עולם ועד שיחיה רבי שמעון עולם
ועד בתמיה, ועל ידי תשובת קול השני, הפסיק קול הראשון להתפלל עוד, ורבי שמעון
נסתלק לחיי ער.

כָּל הַהוּא יוֹמָא לָא אֶפְסִיק אִשָּׁא מִן בֵּיתָא, וְלֹא הוּהּ מֵאן דְּמַטִּי לְגַבְיָהּ,
דְּלֹא יְכִילוּ, דְּנַהוּרָא וְאִשָּׁא הָוּהּ בְּסוּחְרַנְיָה כָּל הַהוּא יוֹמָא, נְפִילְנָא
עַל אַרְעָא וְגַעֲיָנָא.

בְּתַר דְּאִזִּיל אִשָּׁא, חֲמִינָא לְבוּצִינָא קְדִישָׁא קְדִישָׁא הֶקְדָּשִׁים, דְּאֶסְתַּלַּק מִן
עֲלָמָא, אֲתַעֲטָף, שְׂכִיב עַל יְמִינֵיהּ, וְאֲנַפּוּי חֵיכִינָא.

קָם רַבִּי אֲלַעְזָר בְּרִיהּ, וְנָטִיל יְדוּי וְנָשִׂיק לֹון, וְאָנָא לְחִיכְנָא עֶפְרָא דְתַחֲתוֹת
רְגֵלוֹי, בָּעוּ חֲבַרְיָיא לְמַבְכִּי, וְלֹא יְכִילוּ לְמַלְלָא, שְׁאָרוּ חֲבַרְיָיא בְּבַכְיָהּ,

מתוק מדבש

הָאִשׁ שֶׁהִקְיָה אֶת הַבֵּית לֹא נֶפֶסַק כָּל הַיּוֹם

כָּל הַהוּא יוֹמָא כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם כְּשֶׁנִּסְתַּלַּק רַבִּי שְׁמַעוֹן, לָא אֶפְסִיק אִשָּׁא מִן בֵּיתָא לֹא
נֶפֶסַק הָאִשׁ מִן הַבֵּית שְׂסַבֵּב אוֹתוֹ מִשְׁעָה שֶׁהִתְחִיל רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּגִלּוּי הַסּוּדוֹת, (נזנכ
גְּרִיט הַאֲדָרָא), וְלֹא הוּהּ מֵאן דְּמַטִּי לְגַבְיָהּ וְלֹא הִיָּה מִי שְׁיַעֲרֵב לְבוֹ לְגִשְׁתִּי אֵלָיו, לְרֵאוֹת
אִם נִתְעַלֵּף אוֹ שְׂכָבֵר נִסְתַּלַּק, דְּלֹא יְכִילוּ לְפִי שְׁלֵא יְכִילוּ, דְּנַהוּרָא וְאִשָּׁא הָוּהּ בְּסוּחְרַנְיָה
כָּל הַהוּא יוֹמָא כִּי הָאֹר וְהָאִשׁ הָיוּ מְסַבְּבִים אוֹתוֹ כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם, וְאָמַר רַבִּי אָבָא נְפִילְנָא
עַל אַרְעָא וְגַעֲיָנָא נְפִלְנוּ עַל הָאָרֶץ וְצַעֲקֵנוּ מִחַמַּת הַצַּעַר הַגָּדוֹל.

בְּתַר דְּאִזִּיל אִשָּׁא אַחַר שְׁנִסְתַּלַּקָה הָאִשׁ, חֲמִינָא לְבוּצִינָא קְדִישָׁא קְדִישָׁא הֶקְדָּשִׁים
דְּאֶסְתַּלַּק מִן עֲלָמָא רְאִיתִי אֶת הַמְּאֹר הַקְּדוֹשׁ קְדִישׁ הֶקְדָּשִׁים שְׁנִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם,
וּרְצוֹנוֹ לומר כִּי רַק אַחַר שֶׁהִלָּךְ הָאִשׁ נִתְבָּרַר לָהֶם שְׂרַבִּי שְׁמַעוֹן נִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם, וְרֵאוּ
אוֹתוֹ אֲתַעֲטָף שֶׁהִיָּה מְעֻטָּף בְּטִלְתוֹ, שְׂכִיב עַל יְמִינֵיהּ וְאֲנַפּוּי חֵיכִינָא וְהִיָּה שׂוֹכֵב עַל
צַד יְמִינוֹ וּפְנֵי הָיוּ שׂוֹחֲקוֹת (כְּמֵאֵמֶר סְכָמֵינוּ זְכוּנוֹס לְגַרְכָּהּ (כְּמַצּוֹת דָּף קג עמוד ב), מֵת מִסּוּךְ
הַשָּׁמוֹק סִימָן יֶסֶה לוֹ, פְּנֵי כְּלָפִי הָעַס סִימָן יֶסֶה לוֹ).

אַחַר הַסְּתַלְקוֹת רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרַי יוֹחָאֵי נָטִיל רַבִּי אֲלַעְזָר יְדֵי אָבִיו וְנָשָׁקָם, וְרַבִּי

אָבָא לְחַדָּךְ אֶת הָעֶפְרָא שֶׁתַּחַת רְגֵלוֹי

קָם רַבִּי אֲלַעְזָר בְּרִיהּ, וְנָטִיל יְדוּי וְנָשִׂיק לֹון עֲמַד רַבִּי אֲלַעְזָר בְּנוֹ, וְלָקַח אֶת יְדֵי
אָבִיו וְנָשָׁק אוֹתָם, וְאָמַר רַבִּי אָבָא וְאָנָא לְחִיכְנָא עֶפְרָא דְתַחֲתוֹת רְגֵלוֹי וְאֲנִי לְחַכְתִּי
אֶת הָעֶפְרָא שֶׁהִיָּה תַּחַת רְגֵלוֹי הַקְּדוֹשׁוֹת, וְאַחַר שֶׁנִּתְאַמַּת אֲצִלָּם שְׂרַבִּי שְׁמַעוֹן נָח נִפְשִׂיהּ,
בָּעוּ חֲבַרְיָיא לְמַבְכִּי רְצוּ הַחֲבָרִים לְבַכּוֹת, וּבְלַבָּם בִּקְשׁוּ רַחֲמִים מִהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שְׁיִוְכְלוּ לְבַכּוֹת, אָבָל וְלֹא יְכִילוּ לְמַלְלָא לֹא יְכִילוּ לְדַבֵּר וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמִים בְּפִיָּהֶם, וְהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא קָבַל הַגִּיּוֹן לָבָם, לָכֵן שְׁאָרוּ חֲבַרְיָיא בְּבַכְיָהּ הִתְחִילוּ הַחֲבָרִים לְבַכּוֹת עַל
הַסְּתַלְקוֹת רַבָּם וּמְאֹר עֵינָם, וְרַבִּי אֲלַעְזָר בְּרִיהּ נְפִיל תַּלְתַּת זְמָנִין וְרַבִּי אֲלַעְזָר בְּנוֹ נְפִיל

ורבי אלעזר בריה נפיל תלת זמנין, ולא יכיל למפתח פומיה, לבתר פתח ואמר, אבא אבא, תלת הו, חד אתחזרו.

השתא תנוד חיותא, צפראן טאסין, משתקען בנוקבאן דימא רבא, וחברייא פלהו שתיין דמא.

קם רבי חייא על רגלוי, ואמר, עד השתא בוצינא קדישא מסתפל (ס"א משתפל) עלן, השתא לאו הוא עדן, אלא לאשתדלא ביקריה, קם רבי אלעזר ורבי אבא, נטלו ליה בטיקרא דסיקלא.

מתוק מדבש

ש'לש פעמים על פני אביו, כדרך שעשה יוסף לאביו, כמו שכתוב (בראשית נ א) ויפל יוסף על פני אביו ויבך עליו וישק לו, אבל תחלה ולא יכיל למפתח פומיה לא היה יכול רבי אלעזר לפתח פיו לדבר, מחמת תקף הצער, לבתר פתח רק אחר כך פתח את פיו ואמר אבא אבא אמר בכפלא כעין שכתוב (מלכים ב' ב יב) אבי אבי רכב ישראל ופרשיו, תלת הו חד אתחזרו מה שנפילתי על פניך שלש פעמים ולא כיוסף שנפל על פני אביו רק פעם אחת, כי כל השלש נפילות לאחת נחשבות הואיל ולא יכלתי לדבר רק בפעם השלישית.

רבי אלעזר: מעתה ילמדו בסברות משפשות ומרות במקום מים חיים

והמשיך רבי אלעזר את דבריו, כמספיד את אביו ואמר, כי עד עתה השכינה הנקראת חיה וגם המלאכים הנקראים חיות הקדש עם נשמות הצדיקים, כלם היו כאן עד שהיית חי ודרשת בסודות התורה, אבל השתא מכאן ואילך תנוד חיותא תויו ותלך השכינה עם כל חיות הקדש, וגם צפראן טאסין נשמות הצדיקים הנמשלות לצפריים טסות והולכות להם לגן עדן, ואינן חוזרות עוד אלא (ה"ג יה"ר) משתקען בנוקבא דימא רבא הם נשארות שקועות וקבועות בנקב של הים הגדול (הרומז על היסוד טל המלכות), וגם וחברייא שהם תלמידי רבי שמעון שעד עכשו שתו יין וחלב ומים חיים מפי רבם, הנה מכאן ואילך פלהו שתיין דמא כלם ישתו דם, כלומר שילמדו סברות משפשות ומרות פדם במקום מים חיים.

קם רבי חייא על רגלוי קם רבי חייא מהקרקע שהיו יושבים ובוכים על הסתלקות רבי שמעון, ואמר עד השתא בוצינא קדישא מסתפל עלן עד עתה היה המאור הקדוש מסתפל ומשגיח עלינו, ומלמד לנו דרכי חיים, השתא לאו הוא עדן עתה אין שהות עוד לבכות ולהספיד, כי נטה היום לערב, אלא מוטל עלינו לאשתדלא ביקריה דהיינו לעסק בכבודו פראוי לו. קם רבי אלעזר ורבי אבא שהם היו החשובים ביותר בין החברייא, נטלו ליה בטיקרא דסיקלא לקחו אותו ממטתו בפסא המיוחד לזה להוליכו לתדר אחר.

מאן חמא (ס"א ערענרא וערבוביא) **ערבוביא דחברייא, וכל ביתא הוה סליק ריחין, סליקו ביה בפורייה, ולא אשתמש ביה אלא רבי אלעזר ורבי אבא.**

אתו טריקין ומארי תריסין דכפר צפרי, וטרדאן בהו, (ס"א דצפרי וטרדיא), והו בני מרוניא צווחין בקטירין, דחשיבו דלא יתקבר תמן.

בתר דנפק פורייה, הוה סליק באורא, ואשא הוה להיט קמיה, שמעו

מתוק מדבש

כדי לעסק בטרתו ובהלבשתו פראוי לכבודו, (ומלת טיקרא פרושו עצים, והוא מלשון תקרה בחלוף דטלנ"ת, ומלת סיקלא הוא פעין אסקלא, ורצונו לומר בכסא הנעשה מאריגת קלפות של עצים הקלא נקבים פעין מכבר, ובו נושאים החולים להוליכם ממקום למקום).

ריח גן עדן עלה מפל הבית שנסתלק בה בכפר מירון

מאן חמא ערבוביא דחברייא מי ראה עוד דבר כזה, שהרבה תלמידי חכמים באו בערבוביא לחלק כבוד האחרון לרבי שמעון, וכל ביתא הוה סליק ריחין ומפל הבית עלה ריח טוב מבשמי הגן עדן, שהביאו נשמות הצדיקים שבאו מן הגן עדן לקבל פני רבי שמעון. (ה"ג בד"א) סליקו ליה בפורייה אחר שנתעסקו בו הוציאוהו במטה מן החדר אל החצר, כדי להוליכו למקום מנוחתו, ולא אשתמש ביה אלא רבי אלעזר ורבי אבא ולא עסקו בטרתו ובהולכתו אלא רבי אלעזר ורבי אבא.

והנה רבי שמעון נח נפשיה בכפר מירון, וכשרצו להוליכו למקום קבורתו אתו טריקין ומארי תריסין דכפר צפרי באו גבורים ובעלי מלחמה מכפר צפרי למירון, לקחת את ארון האלהים של רבי שמעון בחזקה לקבר אותו אצלם בכפר צפרי, (מלת טריקין פרושו אנשי חיל המפס, ומארי תריסין פרושו בעלי מגנים, רצונו לומר בעלי מלחמה), וטרדאן בהו ובני מירון היו דוחקים בבני צפרי להחזירם לאחוריהם שלא יקחו מהם את ארון האלקים, והו בני מרוניא צווחין בקטירין והיו בני מירון צועקים יחד באגדה אחת על בני צפרי, דחשיבו דלא יתקבר תמן כי בני מירון חשבו עצות ותחבולות שלא יניחו לרבי שמעון להקבר שם בכפר צפרי, אי נמי פרושו, שיראו בני מירון שמא לא יקבר רבי שמעון אצלם.

מטתו הקדושה עלתה לאויר ואש להט סביבה ויצאה בת קול: עילו ואתבנשו לחלולא דרבי שמעון

וכדי להשקיט את המריבה בין שני הצדדים עשה הקדוש ברוך הוא נס גדול, כי בתר דנפק פורייה אחר שמטתו של רבי שמעון יצאה מן החצר, הוה סליק באורא

קלא, עולו ואתו ואתפנשו להילולא דרבי שמעון, (ישעיה נז ב) יבא שלום
ינוחו על משכבותם.

כד עאל למערתא, שמעו קלא במערתא, זה האיש מרעיש הארץ,
מרגיז ממלכות, כמה פטרין ברקיעא משתפכין (ס"א ולא משתפחין)
ביומא דין בגינף.

דנא רבי שמעון בר יוחאי דמאריה משתבח ביה בכל יומא.

מתוק מדבש

עלתה המטה באויר השמים פי המלאכים נשאוהו בידם, ואז נחה ושקטה המריבה, ואשא
היה להיט קמיה ועמוד של אש היה לוהט לפני מטתו, ובצת שהמטה פרחת באויר
שמעו קלא יצאה בת קול מן השמים שכלם שמעוה, עולו ואתו ואתפנשו הכנסו ובואו
והתקבצו, רצונו לומר אלו שהם מבחוץ פנסו, ואלו שהם מרחוק יבואו, וכלם יתקבצו
ויתאספו, להילולא דרבי שמעון לשמחת רבי שמעון שהיה מהלל ומשבח להקדוש ברוך
הוא בשמחה על שזכה לצאת מן העולם בשלמות הגמורה, ואמרה עוד הבת קול יבא
שלום ינוחו על משכבותם רצונו לומר בזמן שהצדיקים ינוחו על משכבותם ראוי שביום
ההוא יהיה שלום ולא קטטות ומריבות, (ואמרה פן פנגד מה שבני צפריי כבר חזרו לאחוריהם
והיתה תקותם למפח נפש, משום הכי אמרה הבת קול שאל ירע בעיניכם שתוחלמכם נקובה, פי ביום
הסתלקות רבי שמעון אין ראוי להיות מחלקת).

המטה נכנסה מאליה למירון ותברוז משמים יצא זה האיש מרעיש הארץ מרגיז
ממלכות

כד עאל למערתא כשנכנסה מטת רבי שמעון מעצמה במערה בכפר מירון, שמעו
קלא במערתא שמעו בת קול שיצאה מן המערה, זה האיש מרעיש הארץ
מפחדו היו רועשים יושבי הארץ, מרגיז ממלכות שבטל בכחו את גזרות המלכות,
כמה פטרין ברקיעא משתפכין ביומא דין בגינף הרבה פתחון פה של המקטרגים
משפתקים ברקיע ביום זה בזכותך, (פי הקדוש ברוך הוא מחל לעונותיהם של כל המלויים את
רבי שמעון לכבודו, אשר העונות גרמו הקטרוג, פטרין פרושו כמו (שמות יג יב) פטר רחם שהוא
לשון פתיחה).

ועוד הוסיפה הבת קול ואמרה דנא רבי שמעון בר יוחאי דמאריה משתבח ביה
בכל יומא זהו רבי שמעון שהקדוש ברוך הוא משתבח בו לפני פמליא של מעלה
כל יום.

זפאה חולקיה לעילא ותתא, כמה גניזין עלאין מסתמרן ליה, עליה
אתמר, (דניאל יב ג) ואתה לך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ
הימין.

עד כאן האדרא זוטא קדישא

מתוק מדבש

ואמרה עוד הקול זפאה חולקיה לעילא ותתא אשרי חלקו בגן עדן העליון ובגן עדן
התחתון, כמה גניזין עלאין מסתמרן ליה הרבה אוצרות עליונים שמורים לו
למעלה, עליה אתמר עליו נאמר פעין שאמר המלאך לדניאל, ואתה לך לקץ היינו
ההסתלקות שהיא קץ כל בשר, ותנוח בקבר עם הצדיקים, ותעמוד לגורלך ותקום בתחיה
לקחת גורלך הנתן לחלקך אחר תחית המתים, לקץ הימין שכל זה יהיה באחרית הימים
(מצודות בסוף ספר דניאל). אי נמי "לקץ הימין" היינו זמן הגאולה שאז יחזיר הקדוש ברוך
הוא ימינו אשר השיבה אחר מפני אויב (איכה ב ג), וכמו שכתוב (תהלים קלו ה) אם אשפחך
ירושלים תשפח ימיני, ואומר (שם צח א) הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו, במהרה בימינו
אמן. (מפרשים ורס"ג שם)

עד כאן האדרא זוטא קדישא

רשב"י מגן עד סוף כל הדורות

בוצינא קדישא המאור הקדוש שהוא רבי שמעון,
דנהיר חכמתיה בכל דרין דהו
אבתריה שזכות תורתו מאירה בכל הדורות שיהיו
אחריו, ודאי שמגן עד סוף כל הדורות.
(זהר פרשת פנחס דף רט ע"א)